

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**О Н О В Л Е Н Н Я З М І С Т У , Ф О Р М Т А
М Е Т О Д І В Н А В Ч А Н Н Я І В И Х О В А Н Н Я
В З А К Л А Д А Х О С В І Т И**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 28

Заснований в 1996 році

Рівне – 2004

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 28. — Рівне: РДГУ, 2004. — 132 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем теорії педагогіки, дидактики, історії педагогіки, методики навчання, виховання, розвитку, трудової та графічної підготовки і профорієнтації дітей та учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних психологів, вихователів, учителів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Хом'як Іван Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янциур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Воробйов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний університет „Рівненський економіко-гуманітарний інститут” ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Левківський Михайло Васильович – доктор педагогічних наук, професор (Житомирський державний педагогічний університет ім. Івана Франка);

Лисенко Неля Василівна – доктор педагогічних наук, професор (Прикарпатський державний педагогічний університет ім. В. Стефаника);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Мігюров Борис Никифорович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – кандидат психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут удосконалення вчителів);

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський державний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Затверджено Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №9 від 30.04.2004 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 07 — 9.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2004

власного досвіду та знань з виконавства на цих маловідомих музичних інструментах, він створив підручник „Самовчитель гри на старосвітських музичних інструментах”, який вийшов друком у 1997 році.

Книга складається з трьох частин, кожна з яких присвячена одному з старосвітських інструментів – кобзі, старосвітській бандурі та торбану. У підручнику викладена методика гри на цих інструментах та представлені етномузикологічні записи, які можна використовувати в практиці навчання гри на бандурі.

У наші дні, коли бандурне мистецтво відзначається майстерним володінням техніки гри в поєднанні з доброю вокальною підготовкою, коли крім музичних закладів бандура займає певне місце на уроках музики в загальноосвітніх школах, де вчителі практикують проведення занять та спів учнів під акомпанемент бандури, необхідним стає створення нового універсального підручника, в якому були б поєднані кращі надбання вище перерахованих підручників саме - у „Школі” Г.Хоткевича ґрунтовно подано застосування харківського способу гри на бандурі, який, на жаль, зникає, хоча саме цей спосіб дає більші технічні можливості у порівнянні з київським, і його вивчення є надзвичайно корисним в класі бандури.

Для розвитку професійних навичок студентів-бандуристів слід використовувати учбово-тренувальний матеріал поданий у „Школі” М.Опришка, який допоможе відшліфувати технічні моменти, необхідні для концертно-викладацької діяльності.

У „Школі” В.Кабачка та Є.Юцевича детально висвітлена робота над манерою виконання бандуриста-співака, адже майстерно поєднувати спів з власним інструментальним супроводом – одне з найскладніших завдань в опрацюванні вокальних творів для бандури.

„Школа” С.Баштана та А.Омельченка пропонує широке розмаїття стилів – від старовинної до сучасної музики композиторів-класиків у перекладі для бандури, що сприяє інтелектуально-художньому розвитку майбутнього вчителя музики.

У „Школі” З.Штокалка особлива увага приділяється вивченню гармонії, основ композиції та імпровізації, які допомагають в творчому розвитку студентів.

Підручник В.Кушпета сприяє відродженню призабутих інструментів і написаного для них сучасного репертуару, що відкриває нову сторінку пізнання музичної культури українського народу.

Таким чином, оновлена „Школа гри на бандурі” має стати тим навчально-методичним посібником, який об’єднає у собі усе найкраще попередніх „шкіл” з прогресивними досягненнями сучасних педагогів-бандуристів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баштан С., Омельченко А. Школа гри на бандурі. – К.: Муз. Україна, 1989. – 134 с.
2. Вертій О. До питання „Історії українського кобзарства” // Бандура: Музично-літературний журнал. – Нью-Йорк. – Вип. 77. – 1995. – С. 63-65; Вип. 78. – 2002. – С. 64-67
3. Кардан Б., Омельченко А. Народні співці-музиканти на Україні. – К.: Муз. Україна, 1980. – 180 с.
4. Кабачок В. Юцевич Є. Школа гри на бандурі. – К.: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1958. – 245 с.
5. Лисенко М. Характеристика музичних особливостей українських дум і пісень у виконанні кобзаря Вересая. – К.: Муз. Україна, 1978. – 34 с.
6. Уманець В. Мистецтво кобзарів-бандуристів на сучасному етапі // Бандура: Музично-літературний журнал. – Нью-Йорк. – Вип. 54. – 1995. – С. 63-65.
7. Штокалко З. Кобзарський підручник. – Едмонтон – Київ: Вид-во Канадського інституту українських студій, 1992. – 347 с.

***Резюме.** Робота посвячена проблеме подготовки учителей музыки в классе бандуры. Систематизированы и проанализированы существующие “Школы игры на бандуре” та выделены инновационные методы, которые следует применять в исполнительской подготовке бандуристов.*

***Summary.** Work is devoted to the problem of preparation of music masters in the class of bandura. Are systematised and analysed existent “Schools of game on a bandura” that are selected innovative methods which it follows to apply in preparation of bandura-players carrying out.*

Одержано редакцією 14.04.2004.

УДК: 378.147.32.876.8. І.Й.САМАЛЮК

ДО питання про формування поліфонічного мислення студентів-баяністів

***Резюме.** Актуальним в системі фахової підготовки майбутніх учителів музики є активізація мисленнєвої діяльності студентів. Виявлені проблеми в інструментальній підготовці студентів-баяністів, особливо тієї категорії, яка не має музичної освіти, або має в недостатньому для вузу обсязі, засвідчили необхідність впровадження нових методів та підходів, що дозволять оптимізувати науково-методичне забезпечення та навчальний процес у цілому.*

Вивчаючи різні спеціальні предмети, працюючи над партитурою, з хором, на уроках сольфеджіо, гармонії, майбутній учитель музики постійно стикається з поліфонією, що вимагає від нього поліфонічного слуху, поліфонічного мислення, відповідних технічних навичок.

Починаючи з 60-х років минулого століття, в роботах В.Блока, В.Задерацького, Л.Мазеля, Вл.Протопопова, А.Шнітке, М.Якубова та інших авторів поряд з технологічним аналізом все більше уваги приділяється виражальним можливостям поліфонії, її функціям в музичному мисленні. Однак, за словами Ф.Ліпса "... питання загальнотеоретичного та загальноісторичного характеру, пов'язані з поліфонією як з системою поліфонічного мислення, ставились вкрай рідко" [2; 4]. Саме недостатня розробленість проблем формування поліфонічного мислення, сприйняття музики (особливо сучасної) не дозволила до сих пір внести значні корективи в систему підготовки вчителів музики та масового музичного виховання.

Розвиток поліфонічного мислення студентів – майбутніх учителів музики ми розглядаємо як важливу складову їх професійного становлення. Вивчення поліфонічних творів представляє собою найскладнішу ділянку навчальної роботи в класі основного музичного інструмента (баян). Ще в умовах музичної школи, тобто там де закладаються основи поліфонічного мислення та навички виконання поліфонії, нерідко спостерігається малоцікаве, безініціативне виконання учнями цих творів. Якщо неполіфонічну музику, завдяки природно-конкретному сприйманню головних контрастних елементів її фактури – мелодії та акомпанементу, - учень засвоює майже безпосередньо, то розпізнання образного строю мелодичного матеріалу поліфонічного твору вимагає від нього клопіткої роботи аналітичного й музично-змістовного порядку. З досвіду відомо, що перші програвання поліфонічного твору навіть досить зрілим виконавцем не дають йому можливості відразу розпізнати та охопити увесь твір, особливо найбільш складні контрапунктичні сплетення голосів.

Труднощі в осягненні поліфонічного письма пояснюються природою поліфонічної музики, голоси якої самостійні й майже рівноправні за своїм виражальним значенням, музичні побудови (порівняно з гомофонною тканиною) менш розчленовані, мелодичний рух голосів відзначається безперервною плинністю.

Практика демонструє нам, що з усього музичного репертуару, який проходять студенти-баяністи на музично-педагогічному факультеті вивчення поліфонічних творів представляє собою найбільшу складність. Це пояснюється самою специфікою цього інструмента, яка не дозволяє виконувати одночасно декілька голосів по вертикалі різноманітною динамікою, також повною або частковою відсутністю спеціального оригінального репертуару та методичної літератури.

Щоб з'ясувати яку частку в індивідуальних навчальних програмах студентів-баяністів займає поліфонія, ми протягом 1995-2000 н.р. проаналізували 127 програм і встановили, що з усього обсягу музичних творів, які вивчають студенти за період навчання, найменш виконуваними є поліфонічні.

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Поліфонія	12 %	27 %	9 %	17 %	10 %	9 %
Велика форма	21 %	14 %	40 %	21 %	26 %	21 %
П'єси	67 %	59 %	51 %	62 %	64 %	70 %

Стан вивчення поліфонічних творів в зазначений період також показав, що найбільшу групу студентів, для яких є проблематичним опанування поліфонією, складають такі, які не мають спеціальної музичної підготовки, або мають в недостатньому для вузу обсязі. Саме розкриття специфіки роботи над поліфонією з такою категорією студентів музично-педагогічного факультету є завданням даної статті.

Важливість вивчення поліфонічних творів у класі баяна ми розглядаємо в трьох аспектах: освітньому, пізнавальному та виховному.

Освітній аспект – знання й обов'язкове виконання поліфонічної музики відповідно до програмних вимог. На наше переконання знання поліфонічної музики виступає критерієм освіченості музиканта в загальнокультурному та естетичному змісті.

Пізнавальний – це залучення музиканта до досягнень багатівікової історії музичної культури в цілому, які характеризують рівень сучасного педагога-музиканта.

Виховний аспект – більш повне та багатогранне сприйняття оточуючого світу. Можна провести аналогію між багатоголоссям та багатомірністю сприйняття дійсності.

Вивчення поліфонічної музики студентами, які раніше майже не виконували її, вимагає активізації музичного слуху та розвитку виконавської свободи: поява двох чи більше самостійних голосів потребує диференціації голосоведення, а їх рівноцінність – вільної орієнтації на клавіатурі, уміння використовувати всі пальці правої руки.

Підбір поліфонічних творів має охопити основні групи – контрастну, підголоскову та імітаційну.

Контрастна поліфонія з двома контрастними голосами базується на розвитку самостійних голосів (ліній). Найчастіше основне виражальне навантаження виконує верхній голос, нижній – також самостійний, але менш значимий.

Підголоскова поліфонія – такий склад поліфонічного письма, в якому другий голос або декілька голосів не мають яскравої самостійності, він (вони) підпорядковані головному і підтримують його, надаючи нову якість, збагачують, розвиваються паралельно з ним.

Імітаційна поліфонія – найбільш складна для сприйняття та виконання. Вона ґрунтується на послідовному проведенні в різних голосах однієї й тієї ж мелодичної лінії (канон) або теми (фуга). Тут всі голоси рівнозначні, але інколи вони несуть різний зміст, скажімо, у фузі, інвенції ведуча роль належить темі, в каноні – солуючій мелодії.

Досвід роботи в класі основного музичного інструмента (баян) зі студентами без спеціальної музичної підготовки показує, що розпочинати вивчення поліфонічних творів слід з контрастної поліфонії - з простих 2-х голосних творів, в яких один голос виконує мелодію, а другий – функціонально-гармонічні звуки, які позначені великими тривалостями. Необхідно також щоб підібрані для початкової роботи поліфонічні твори були кантиленою: пісенна основа, наспівність завжди є більш доступними для сприйняття, та й технічних проблем в таких творах зустрічається менше. Цей музичний матеріал можна запозичити у фортепіанних збірниках для початківців.

При роботі над творами з контрастною поліфонією необхідно, щоб студент зміг вільно чути кожний голос окремо й водночас голосове поєднання їх по вертикалі.

На перших заняттях з вивчення поліфонічних творів слід застосовувати метод ансамблевого виконання, коли один голос грає студент, а другий – викладач (обов'язково на іншому інструменті), можна маленькими фрагментами, щоб студент міг охопити весь нотний текст і уявити “макет” цього твору. Яку мету ми переслідуюмо в даному випадку? Студент вільно виконує один голос і може слухом дуже ретельно “шукати” інший: він його обов'язково почує, виконання буде рельєфним, чітким і більш точним.

По закінченні початкового етапу роботи над поліфонічним твором слід перейти до більш детальної роботи над окремими голосами. Слід проаналізувати розвиток кожного голосу в цілому і перейти до досконалого виконання кожного голосу як самостійної мелодичної лінії.

Наступним етапом роботи над контрастною поліфонією є поєднання раніше вивчених окремих голосів в єдине ціле. Головним на цьому етапі стає поступовість в засвоєнні матеріалу: спочатку вивчати твір невеликими фрагментами, найбільш складні місця програвати багато разів з аналізом причин, які заважають досконалому виконанню. Для більш свідомого та якісного вивчення поліфонічного твору необхідно застосовувати метод поєднання виконання на баяні одного голосу зі співом другого.

При роботі над поліфонічними творами важливо враховувати фактор поступальності в ускладненні матеріалу. Не слід по закінченні вивчення найпростішого поліфонічного твору відразу ж переходити до складнішого. Наш досвід показує, що саме зі студентами-баяністами, які не мають достатньої спеціальної музичної підготовки треба ґрунтовно закріплювати отримані результати особливо на початковому етапі. Чим більше студент буде грати легких, зрозумілих та доступних поліфонічних творів, тим більш свідомо та професійно буде виконувати їх надалі.

Перші спроби освоєння поліфонічних творів студентами-баяністами ми пропонуємо розпочинати з популярних старовинних танців (менуети, гавоти, сарабанди, куранти, жиги) композиторів Й.Баха, Г.Генделя, В.Моцарта та інших.

Елементарні навички оволодіння поліфонічним письмом студент-баяніст отримує вивчаючи та виконуючи народні мелодії на два та більше голосів, тим самим пізнає основи підголоскової поліфонії. Робота над твором з цим видом поліфонії є більш складною, бо потребує виконання в одній руці 2-х голосів (мелодії та підголоску) та баса або акомпанементу – в другій. Виконання мелодії та підголоска на 2-х клавіатурах одночасно може бути лише в якості вправи.

Підголоскова поліфонія відрізняється від контрастної тим, що голоси в ній не такі самостійні, другий голос (підголосок) залежить від першого, повторює його, розвивається разом з ним. Самим популярним “представником” підголоскової поліфонії є народна пісня, яка сприяє більш ефективному осмисленню виражального значення поліфонії. Для баяна видана достатня кількість обробок народних пісень. Ми рекомендуємо використовувати обробки та переклади М.Леонтовича, М.Ризоля та інших.

Після ґрунтовного засвоєння творів з контрастною та підголосковою поліфонією можна переходити до більш складних творів імітаційного складу - це можуть бути прелюдії, інвенції, фуґи Г.Генделя, Й. Баха та сучасних композиторів.

При виконанні поліфонічних творів на баяні слід пам'ятати, що зважаючи на специфіку інструмента виділення голосів за допомогою сили неможливе. Найбільш характерні є пальцева артикуляція, артикуляційні та фразувальні цезури та процес зміни напрямку руху міха.

У книзі “Проблеми виконавства на баяні” М.Оберюхтін визначає наступні можливі засоби для створення звукової перспективи (виділення та невідлірування голосів):

1. пальцева артикуляція
2. міхо-пальцева артикуляція
3. випукло-фразувальна динаміка головного елемента фактури
4. різноманітні прийоми відкриття клапанів (миттєве, плавне, поступове)
5. артикуляційні та фразувальні цезури
6. зміна напрямку міха.

За допомогою пальцевої артикуляції можна досягти різного ступеня legato, non legato, staccato. Використовуючи різні штрихи в багатоголосному поліфонічному творі, баяніст зможе одночасно виділити один елемент і підпорядкувати йому інші елементи фактури (один – legato, інший – non legato і т.п.). Артикуляційні та фразувальні цезури, які не співпадають в різних голосах, є також важливим засобом для випуклого виконання поліфонії. Зміна напрямку руху міха в момент безперервного переходу теми від першого його проведення до наступного дає можливість виявити нове проведення теми.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити наступні висновки:

- робота над поліфонією в класі основного музичного інструмента (баян) є важливою складовою професійного становлення майбутнього вчителя музики;
- робота над поліфонічними творами зі студентами, які не мають спеціальної музичної підготовки, або мають в недостатньому для вузу обсязі представляє собою особливу складність, яка вимагає застосування спеціальних методів та підходів;
- поліфонічні твори сприяють розвитку уміння горизонтально та вертикально мислити, слухаючи одночасно декілька голосів музичної тканини, що забезпечує сприйняття багатоголосся в різних жанрах музики;
- послідовне та методично обгрунтоване вивчення поліфонії студентами-баяністами створює умови для більш активного та зацікавленого освоєння основного музичного інструмента, сприяє формуванню виконавської майстерності майбутніх учителів музики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Крупина Л.Л. Принципы полифонического голосоведения в инструментальных фугах И.С.Баха: Автореф. ... канд. искусствоведения. – К., 1990. – 15 с.
2. Липс Ф. Искусство игры на баяне. – М.: Музыка, 1985. – 163 с.
3. Оберюхтин М. Проблемы исполнительства на баяне. – М., 1989. – 174 с.
4. Полифония. Сб. статей /Сост. и ред. К.Южак. – М., 1976. – 253 с.
5. Рабинович И. О работе над полифонией с учащимися начальных и средних классов ДМШ //Очерки по методике обучения игре на фортепиано. – Вып.2. – М.: Музыка, 1989. – С. 25-29.

***Резюме.** Актуальним в системе профессиональной подготовки будущих учителей музыки есть активизация мыслительной деятельности студентов. Обнаруженные проблемы в инструментальной подготовке студентов-баянистов, особенно той категории, которая не имеет музыкальной подготовки, или имеет в недостаточном для вуза объеме, подтвердили необходимость внедрения новых методов и подходов, которые позволяют оптимизировать научно-методическое обеспечение и учебный процесс в целом.*

***Summary.** Students thinking activity activation is actual in the system of future music teachers training. Problems found in the instrumental training of accordion students, especially of that category which does not have music education or its efficiency is not sufficient for the high school, have shown the necessity of implying the new methods and approaches which let optimize the scientific-methodical supply and schooling process in general.*

Одержано редакцією 24.02.2004.

УДК: 37:786.2(477) 16 / 19 М.М.ОСТАПЧУК

ПРО розробку спецкурсу “Українська фортепіанна культура XVII – XX століть” для студентів музичних факультетів вищих навчальних закладів

***Резюме.** У статті обгрунтовується питання актуальності й доцільності впровадження спецкурсу „Українська фортепіанна культура XVII – XX століть” в систему професійної підготовки майбутнього вчителя музики та розглядаються конкретні шляхи його реалізації через розробку програми навчальної дисципліни.*

***Ключові слова:** фортепіанна культура, знання, уміння, музична педагогіка.*

В умовах розбудови незалежної Української держави національна система освіти розглядається як основа духовного відродження суспільства. Посилення ролі освіти в сучасних трансформаціях суспільства привело до витіснення концепції „освіта на все життя” концепцією „освіта впродовж життя” [1], яка повинна забезпечувати не тільки високий рівень професійних знань, а й сприяти духовному утвердженню людини у

ЗМІСТ

1. <i>Сіончук О.В.</i> Прогресивні освітянські ідеї XVII-XVIII століття в Києво-Могилянській академії.....	3
2. <i>Гордії Н.М.</i> Історичний погляд на дитячу літературу в педагогічній журналістиці другої половини XIX-початку XX століття	6
3. <i>Омельчук В.В.</i> Освітні ініціативи Тадеуша Чацького	9
4. <i>Тютюнник Л.І.</i> Теоретичні засади українознавчої роботи з дітьми	11
5. <i>Бондарик М.В.</i> За традиціями рідного краю	15
6. <i>Іванова Л.І.</i> Аналітико-синтетична діяльність молодших школярів на уроках читання	17
7. <i>Шутяк В. Г. , Шутяк О. Ф.</i> Інтеграція змісту навчального матеріалу в початкових класах	21
8. <i>Гоголь Н.В.</i> Емоційно-оцінна діяльність молодших школярів на уроках читання.....	25
9. <i>Хом'як І.М.</i> Методика експериментального навчання орфографії	30
10. <i>Антончук О.М.</i> Дидактичні основи вправ з орфографії у 5-7 класах.....	35
11. <i>Хоронджевський О.М.</i> Формування гігієнічної культури у школярів основної школи в процесі трудового навчання – запорука профілактики професійних захворювань	38
12. <i>Ващук О.В.</i> Система навчальних задач обробки табличної інформації при вивченні мови програмування Паскаль	41
13. <i>Корейчук М.П.</i> Педагогічні умови організації і керівництва шкільним інструментальним ансамблем.....	47
14. <i>Климчик Т.В.</i> Народно-пісенна творчість як засіб формування морально-духовних цінностей учнів на заняттях хорового колективу.....	50
15. <i>Бех М.І.</i> Спільна діяльність школи та вузу як педагогічна система формування у старшокласників образу Я-професіонал	52
16. <i>Перебудова В.І.</i> Активізація самостійної роботи майбутніх учителів трудового навчання при вивченні дисципліни „Основи стандартизації та управління якістю”.....	55
17. <i>Загородня Л.П.</i> Застосування методів активізації навчальної діяльності у процесі професійної підготовки майбутнього вихователя.....	58
18. <i>Янцур М.С.</i> Тестовий контроль рівня методичної і профорієнтаційної підготовки майбутніх учителів трудового навчання	60
19. <i>Голіяд І.С.</i> Дидактичний аналіз методичного забезпечення курсу креслення в закладах освіти України.	66
20. <i>Кирильчук Ю.В.</i> Дослідження ефективності педагогічних ігор у підготовці вчителів креслення	71
21. <i>Козяр М.М.</i> Педагогічні аспекти застосування сучасних інноваційних технологій в графічній підготовці студентів	75
22. <i>Сингаївський Д.В.</i> Формування технічного стилю мислення шляхом забезпечення раціональної послідовності використання в педагогічному процесі навчальних творчих технічних задач	78
23. <i>Жигір В.І.</i> Проблеми організації педагогічної практики студентів	83
24. <i>Пальчевський С.</i> Сугестологічна майстерність соціального педагога	87
25. <i>Джура О.Ф.</i> Новизна педагогічної концепції Б.Л. Яворського через організуючі принципи концепції музичного твору	90
26. <i>Буцяк В.І.</i> Мотиваційно-спонукальний компонент стилевідповідної підготовки студентів-піаністів	94
27. <i>Турко Н.Є.</i> Використання інноваційних методів „Шкіл гри на бандурі” в підготовці вчителів музики	97
28. <i>Самалюк І.Й.</i> До питання про формування поліфонічного мислення студентів-баяністів	99
29. <i>Останчук М.М.</i> Про розробку спецкурсу „Українська фортепіанна культура XVII-XX століть” для студентів музичних факультетів вищих навчальних закладів	102
30. <i>Ярмак Т.М.</i> До проблеми формування в класі фортепіано навичок виконання поліфонічних творів Й.С. Баха	105
31. <i>Терлецький М.М.</i> Шляхи підвищення якості підготовки музиканта-духовика до його оркестрової діяльності	109
32. <i>Федоряк Л.М.</i> Развитие познавательной активности студентов в условиях применения современных информационных технологий	113
33. <i>Рябокони О.</i> Оптимізація неперервної іншомовної самопідготовки менеджерів зовнішньо економічної діяльності як актуальна проблема лінгводидактичної теорії і практики.....	116
34. <i>Коломієць М.Б.</i> Престиж професії вчителя в сучасних умовах	121
35. <i>Харламенко В.Б.</i> Використання вчителями трудового навчання освітніх технологій – основа для розвитку творчої особистості учня.	124
Відомості про авторів	128

Наукове видання

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в
закладах освіти

Збірник наукових праць

НАУКОВІ ЗАПИСКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Випуск 28

Заснований у 1996 р.

Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.

Технічний редактор Курченко Н.Б.

Комп'ютерна верстка Хомяк О.Л.

Здано до набору 20.04.2004 р. Підписано до друку 30.04.2004 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 19,75. Обл. вид. арк. 20,05. Замовлення № 32/1. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і трудової підготовки (к. 98,
тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59   **Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах
освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського
державного гуманітарного університету. Випуск 28. — Рівне: РДГУ, 2004.
— 132 с.**

ISBN 966 — 7281 — 07 — 9.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем теорії педагогіки, дидактики, історії педагогіки, методики навчання, виховання, розвитку, трудової та графічної підготовки і профорієнтації дітей та учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних психологів, вихователів, учителів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20